

УДК 349.2(477+100)(075)
ББК 67.9(4Укр)405я7+67.9(0)405я7
В29

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 23 березня 2012 року)*

Рецензенти:

М. І. Ітанин – завідувач кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Н. М. Хуторян – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН, заслужений діяч науки і техніки України;

І. В. Шестерякова – доктор юридичних наук, доцент кафедри трудового права Федеральної державної освітньої установи вищої професійної освіти «Саратовська державна юридична академія»

Венедіктов С. В.

В29 Правове регулювання трудових відносин: вітчизняний та зарубіжний досвід. – К.: Алерта, 2012. – 368 с.

ISBN 978-617-566-133-8

Навчальний посібник присвячений дослідженню структури та змісту трудового правовідношення в умовах ринкової економіки та інтеграції України до світової спільноти, розширення ринків праці й появи нових сучасних професій. Із методологічних і практичних позицій розкриваються сучасні підходи до правового регулювання трудового правовідношення, розглядається його зміст, суб'єкти та юридична характеристика припинення. Особливу увагу приділено аналізу міжнародних стандартів, характеристик трудових правовідносин у країнах Європейського Союзу, а також порівняльному аналізу трудового правовідношення згідно із законодавством пострадянських держав (Російської Федерації, Республіки Білорусь, країни Прибалтики, Республіки Вірменія, Республіки Туркменістан), держав Західної Європи (Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Федеративної Республіки Німеччини, Французької Республіки, Республіки Польща), Північної Америки, Близького Сходу та Азії.

Посібник буде корисним науковцям, практичним працівникам, викладачам, а також студентам та аспірантам вищих юридичних навчальних закладів.

УДК 349.2(477+100)(075)
ББК 67.9(4Укр)405я7+67.9(0)405я7

© Венедіктов С. В., 2012
© Видавництво «Алерта», 2012

ISBN 978-617-566-133-8

ЗМІСТ

Передмова 6

ЧАСТИНА ПЕРША. ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОШЕННЯ В УКРАЇНІ

1. Історичні передумови виникнення трудового правовідношення	8
1.1. Римський період.....	9
1.2. Феодалний (кріпосний) період.....	10
1.3. Індустріальний (капіталістичний) період.....	13
1.4. Трудове правовідношення в Російській імперії.....	15
1.5. Соціалістичний період.....	17
2. Класифікація правовідносин у сфері праці	19
2.1. Трудове правовідношення.....	20
2.2. Похідні від трудового правовідношення.....	26
3. Сучасна концепція вітчизняного трудового правовідношення	34
3.1. Поняття та ознаки трудового правовідношення.....	34
3.2. Підстави виникнення трудового правовідношення.....	38
3.3. Об'єкт трудового правовідношення.....	45
3.4. Механізм правового регулювання трудового правовідношення.....	50
4. Роль трудового договору як ключового чинника в існуванні трудового правовідношення	56
4.1. Правове визначення та ознаки трудового договору.....	56
4.2. Необхідні та додаткові умови трудового договору.....	58
4.3. Контракт як особлива форма трудового договору.....	64
5. Суб'єкти трудового правовідношення	67
5.1. Працівник як суб'єкт трудового правовідношення.....	68
5.2. Роботодавець – юридична особа як суб'єкт трудового правовідношення.....	75

5.3. Роботодавець – фізична особа як суб'єкт трудового правовідношення	82
5.4. Права регламентація делегування повноважень суб'єктів трудового правовідношення	85
6. Зміст трудового правовідношення	90
6.1. Поняття та класифікація змісту трудового правовідношення	90
6.2. Основні права та обов'язки працівника як суб'єкта трудового правовідношення	92
6.3. Основні права та обов'язки роботодавця як суб'єкта трудового правовідношення	96
7. Припинення трудового правовідношення	97
7.1. Юридична характеристика припинення трудового правовідношення	97
7.2. Підстави припинення трудового правовідношення	104

**ЧАСТИНА ДРУГА.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН**

1. Загальна характеристика міжнародного трудового правовідношення	113
1.1. Міжнародні стандарти та трудове правовідношення	113
1.2. Трудове правовідношення в Європейському Союзі	130
2. Трудове правовідношення в пострадянських державах	144
2.1. Трудове правовідношення в Російській Федерації	144
2.2. Трудове правовідношення в Республіці Білорусь	169
2.3. Трудове правовідношення в прибалтійських державах	185
2.4. Трудове правовідношення в Республіці Вірменія	207
2.5. Трудове правовідношення в Республіці Туркменістан	217
3. Трудове правовідношення в країнах Західної Європи	230
3.1. Трудове правовідношення в Сполученому Королівстві Великої Британії і Північній Ірландії	230

4. Трудове правовідношення Федеративної Республіки Німеччина	239
5. Трудове правовідношення Французької Республіки	247
6. Трудове правовідношення Республіки Польща	260
4. Трудове правовідношення в країнах Північної Америки	274
4.1. Трудове правовідношення в Сполучених Штатах Америки	274
4.2. Трудове правовідношення в Канаді	283
4.3. Трудове правовідношення в Мексиканських Сполучених Штатах	296
5. Трудове правовідношення в країнах Близького Сходу	306
5.1. Трудове правовідношення в Державі Ізраїль	306
5.2. Трудове правовідношення в Об'єднаних Арабських Еміратах	323
6. Трудове правовідношення в країнах Азії	335
6.1. Трудове правовідношення в Китайській Народній Республіці	335
6.2. Трудове правовідношення Японії	349
Додаток 1. Перелік конвенцій Міжнародної організації праці	358
Додаток 2. Перелік корисних інтернет-посилань	364
Додаток 3. Перелік наукової літератури про трудове правовідношення	366